

Kozoŋa wangbaaruná Túu

Kozoŋa na Túu na fanáñdi ríŋa boɔɔɔná, Kozoŋa ge alufáa, kegée tulíɔ, kanáábílé lóni-dúu. Nge keevéeri baaganáa kpátáa sɔsɔ: Lénlé umú uwe dɔ́ né, naáru féyí wánŋmatí umú idaá lím icé, Liiyá tángurú umú idaá lím icé, Fɔ́w tónvolí umú idaá lím icé. Biláa, ɔsɔ ún; bika ibeéna Túu síŋée ijó ñna karam. Nge Náwu wɔɔbɔ́ɔzi yi sɔsɔ nyɔ́ɔ nyáágíli ceení? Nge Kozoŋa sɔsɔ belé baríŋa kpátáa, bidánvéyí umú sɔsɔ urú síŋe, aasɔ́, yéré-yéré-dunáa ge belé baríŋa begé. Kozoŋa wánŋmatí ku bilé yoo, Afóórokú, kanáábílé bánŋyáa sɔsɔ Afóórokú, idée súúna nbulé.

Tɔ́w, biɔ́ɔw né, nge boomúu kígalawu, boomúu kígalawu né, nge gezééré weevéeri baaganáa ríŋa sɔsɔ naáru íkobó. Túúni ríŋa kpátáa bedée kúɔɔnáa nbulé. Túu woomúu na kígalawu, nge Kozoŋa weevéeri sɔsɔ naáru íkobó, umú dɔ́ɔɔ idónbolí, umú wɔɔɔná, naáru féyí wánlám. Nge Náwu wɔɔbɔ́ɔzi yi sɔsɔ dɔ́kobó? Nge Kozoŋa sɔsɔ íkobó bika Túu ge bajaa. Aayí, biɔ́ɔw né, kígalawu waadála, naáru tobó. Nge Kalanbuuziya kelé kɔ́ɔgóni kɔ́ɔ sɔsɔ: dágígalawu ge mɔ́ɔgóni dɔ́! Nge beevéeri ulé sɔsɔ Afóórokú sɔsɔ dɔ́kobó, Afóórokú sɔsɔ dɔ́kobó. Aayí, Náwu sɔsɔ weení ge bánŋyáa bulé, túúlɔ́ kana, kanígbamíni ɔ́ɔw bulé né kɔ́ɔ sɔsɔ naáru íkobó?

Nge gezééréyɔ́w waagálu kosóm lɔ́wutáa sɔsɔ umú wɔɔɔná sɔsɔ naáru íkobó, a Náwu wánlám wenbí né, íla. Nge Náwu sɔsɔ tɔ́w, mónbodé mevéeri dájaa. Boobó beféeri Túu né, Túu sɔsɔ le ge bidée kɔ́ɔɔyɔ́w we, nge waagálu ɔ́ŋ dɔ́, nge waagúsi nɔ́gbamíni dɔ́, nge ɔsɔ, umú ge, umú wɔɔɔná, naáru tónbolí kígalawu. Naáru tónbolí yaá, ɔsɔ ún. Nge Túu sɔsɔ nyɔ́ɔ nyáádála lé ge nyɔ́ɔ ndɔ́ sɔsɔ naáru tónbolí kígalawu. Nge Kozoŋa sɔsɔ mɔ́ɔ mɔ́ɔɔná, naáru tónbolí kígalawu, kígalawu ge naáru tónbolí, nge baaya dɔ́má, badatándilí wentí buguuruná né.

Bugóni biɔ́ɔw né ge gezééréyɔ́w weeyéle wúro umá só sɔsɔ sinje umú iwená amuuzé, Afóórokú sɔsɔ umú iwená amuuzé. Nyɔ́ɔ nyɔ́wená amuuzé? Sɔsɔ ún, wúro, nyɔ́ɔ nyédée ge si dɔ́lá! Wúro, nyɔ́ɔ nyédée wɔ́nɔ́ɔ-daá ge si dɔ́lá ye. Máábá mayáa sɔsɔ bááre ge mááyáa, dɔ́bá dɔ́lá amuuzé. Nge wúro wɔ́mɔ́w itó yi sɔsɔ kedee-wɔ́rɔ, boomúu kígalawu nakírí, mányi sɔsɔ nyɔ́ɔɔná sɔsɔ bókobó. Nge Kozoŋa ɔsɔ mɔ́ɔɔná, a dɔ́álá amuuzé bité ge bumɔ́w ma, na dɔ́mɔ́w dɔ́sú kígalawu-dée wíre.

Tɔ́w, toovonúm budála né, nge waazuná alaamísi, waazuná alaamísi sɔsɔ alaamísi wíre ge umú idée bááre. Alaaribá ñŋunáa sinje ge wɔɔɔɔzi báa weení. Toovonúm Alaamísi waadála né, nge woozúlúki baríŋa círí-círí. Boozúlúki baríŋa né, asée toovonúm nɔ́daadnáa we bɔ́ɔwutáa nbulé. Nge gezééré waagájaa agbógbó-dunáa, kúɔ́údi-dunáa: (láwa na siyɔ́w) batála bosúlúki kadɔ́w kúɔ́ɔnɔ́ŋa-daá nyazi afobíya wánmám bóólí dɔ́ né. Boozúlúki ñna né ge wúro sɔsɔ tɔ́w, bajaa ge Túu yoo, bika bedée wúro nbulé, ngú ulé woomuuná kígalawu Kozoŋa ikízi, bika wúro tabízi ulá natírí, igée kumeleŋ né ní, kígalawu waawalí. Asée wúro kujúú-daá ge bigegerere bulé, igbedí idán bááre wendé gezééré wɔ́ɔɔná né. Baadála bosúlúki bááre kadɔ́w-daá kpátáa né, nge gezééré waalí, nge waagúsi nɔ́gbamíni dɔ́, ibusíná ti dɔ́, nge waagábísíná ti dɔ́, Afóórokú, Kozoŋa keém nbulé, Azénji Luwáa nbulé. Gezééréyɔ́w weegbedí kalá bulé bité né ge sɔsɔ:

Kpónjolo kpónjolo kpó kponjolo

Mádáná mázáára kponjolo

Kpónjolo kpónjolo kpó kponjolo

Mádáná mázáára kponjolo

Túu ikóni manúŋ kponjolo

Mádáná mázáára kponjolo

Náwu ikóni manúŋ kponjolo
Mádáná mázáára kponjolo
Fanań bú ikóni manúŋ kponjolo
Mádáná mázáára kponjolo...

O!, nge Túu weegbedí ikúsi ungbamú kúḍumú ikóló ḍó, nge wɔɔgóló kina ḍó. Nge gezééré ḍuḍu waagurú kasíŋ nuvó náále, nge sisi wúro, médeé bááre ḍuń, yáá ḍidalá, nge ulé sisi ḍubá ḍilá ge páá, amá nyááŋmáti natíri, nyazi mós mɔgóni nnuń, nyós ndáná nzáára, Náwu ikóni nnuń, nyós ndáná nzáára. Nge Kozona sisi ún, mós mósódná, a nyós nyósógní mánnuń, Náwu ikóni manúŋ, a ngú weení wánbuzí né íkalu. Babamáa bilé né ge Kopuleyóo kelé kɔɔgódó kadu. Yaa Túu wónḡoní nnuń, Nawú ikóni nnuń.

Nge Kopuleyóo waagálu sisi tóo, aayí, nyédeé bááre wendé nyááyáa ḍe né, nyáálá bááre, amá wentí nyááŋmáti nyédeé yéńdi-daá né án, isi ún, mós máágálu, mós mána nya ḍíŋmara ḍibée, Afóórokú sisi ḍíŋmara yéńdi yáá, nge sisi aayí, nyazi Túu waagálu nnuń, Náwu íkalu nnuń, nyós ndáná nzáára, tóo, mós máágálu, nyáána nzáára, mós mána nya ḍánŋmarí, Kopuleyóo nbulé yoo. Nna ge Afóórokú sisi tóo, bulá ḍíŋmara. Aayí, nge baanmára, baanmára, baanmára, buka Túúni na Nááni bijóo belé níni sisi Kopuleyóo wénzelí Afóórokú iyóo ade. Bɔwe babamáa, babamáa né, aayí, Kozona weegbedí kakúsi kangbamú ḍó né, Kopuleyóo waazúu Afóórokú Kozona ngbamú-daá.

Baajáa Kopuleyóo bawú, buka Kozona síŋé, sisi mídée urú we lé, wónbɔɔzí Túu sisi mídée urú we lé, mídée urú mána yi ḍánlóm né iwe lé ge yé. Aayí, baríŋa baazúu beeń kpómós-kpómós, buka gezééré wónḡbówú Kopuleyóo idu ungbamú-daá kedeezi zíŋé nuvó náále sisi mós mádná ulé. Bijóo bijóo né ge Kpáára waagálu, Kpáára ijóo ŋmáazi-ŋmáazi bilé né waagálu, ulé waajáŋ íkalu né, ulé igána idée ḍudúure ge na asincé sisi: (báamusé na báamoyáazi, magánani séégoobé) Bugutoluú sisi sinje báa wenbí bínlám né, bilá.

Nna ge Afóórokú sisi: Óó, mós mówe cé, mós mówe cé, báa weení ge waagálu né, mós mówe cé bivéyina natíri, ománkáana bááríka, Kozona waaŋmatiná bilé sisi ománkáana bááríka, nge Kpáára wɔɔbɔɔzi yi sisi bugutoluú sisi wé, nge sisi kadanburúti-ɔ ge ḍáálá lúúdi, a ḍoo liideé we mójó, méndéé mójóo mánluó záána buka mójóo mógutoluú wónḡɔɔdí, kadanburúti-ɔ ge ḍáálá lúúdi, tífe a ḍoo liideé we mójó méndéé mójóo nyídi-ɔɔzi mógutoluú wónḡɔɔdináa nyídi? Nge Kpáára sisi aán, tóo, ḍáázáa ḍamá nbulé, ḍíbo!

Nge Kozona sisi nyáágálu né nyáńbáa médeé bááre ge nyójóo nyónḡonáa nyédeé tómwá? Sisi aayí, nge Kozona sisi tóo, ḍaŋ bááre nbáa:

Kpónjolo kpónjolo kpó kponjolo
Mádáná mázáára kponjolo
Kpónjolo kpónjolo kpó kponjolo
Mádáná mázáára kponjolo
Túu ikóni manúŋ kponjolo
Mádáná mázáára kponjolo
Náwu ikóni manúŋ kponjolo
Mádáná mázáára kponjolo
Fanań bú ikóni manúŋ kponjolo
Mádáná mázáára kponjolo...

Nna ge Kpáára sisi úu, asée bilé ge..., ḍoo mádátílí sisi bilé ge bijóo ge mós ḍuḍu máágálu mána médeé ndi, a bilé oo, bijóo káále nbulé.

Nge Kozoŋa sisi tɔɔ, weení mɔ́ mɛ́nzewɔ́ yi né ge fɔ́, nɔ́-dú, nɔ́-dú ge mɔ́ mɛ́nzewɔ́, buga mírɪŋa kpátáá dɔ́ né, mɔ́ mɛ́dɛ́nzée naáru, nɔ́-dú ge mɛ́nzée. Mányi isi badánbá bana nɔ́-dú cé, a dɔo nɔ́-dú waagálíná dɔ́ mɔ́ mánzusu mádɪ ge, amá a nɔ́-dú si iwílɪ ma idlílɪ ge máábílɪ nuvóre, aayí, mána yi báa dǎngazú ce na Abiján, aayí, mádásá, asée dɛ́ nabúruyɔ́ wɛɛgbéti ma baasi ge, tífe mɔ́ mána yi nbulé, ńna ge Kpáára sisi toovonúm ge, aayí unú waazúúzi idi. Gúúníwá na baríŋa baavúu, dɔo kpáára si ukpa dóni, Kpáára dɔdɔ waavúu. Bubá buka Kozoŋa ulé ɪbá ɪzɪŋée idée sú dɔ́ Kopuleyɔ́ ulé ŋmaráa unɪgbamú-daá, ulé wáńbísɪ kíǰím nbulé, ulé idéfeyína natírɪ. Tɔɔ, Kozoŋa na fɔ́, bedée táákɪ nbulé: Kozoŋa na awála bedekée ɔ́amá ɪɔ́má.

Míiná bɛ́ndɛ́ kisó dɔ́ né, bíńbá bulú Kozoŋa-ro? Irú wɛ́ndɛ́ dɔ́ ge buka Kozoŋa fɪne dɔ́, a bidéfere unúŋ ke idée, naáru ulé wɔ́ngoní né, ulé una sisi Kozoŋa we cé na ulé umá, a bidéfere fɔ́ wánnáa ku ke, nabúru né fɔ́ ɪcezi kedée na bɔ́mɔ́ bakúsɪ Kozoŋa na bakágú ke sewɔ́-daá, anɪɔ́mítɪ-daá kanáábílé kááɔe, musí-daá Kozoŋa ge kááɔe, kelé kánmusí ndée ndánnáa ke, a kaagurú sewɔ́-daá, kelé kɛ́nyelíi ku umá fáázɪ aguma buka Kozoŋa wéńdɛ́, buka mínám fáázɪ aguma. Wenbi-dóni-daá kanáábílé, tɔɔ wenbí biyéle Kozoŋa ge kááɔe sée-daá na fanáńdɪ-daá né nbulé.